
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מגילת התהילים ומזמורים מימי הבית השני - 21284

תאריך עדכון אחרון 05-09-2019

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מקרא

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' אסתר חזון

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: esther.chazon@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום רביעי 14:30-15:30

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בעיקר באוספים של המזמורים המקראיים והמזמורים החיצוניים על סוגיהם השונים תוך ברור אופיים ותפקידיהם, ניתוח המזמורים החדשים, והדיאלוג עם המקרא.

מטרות הקורס:

1. ללמוד מגוון רחב של המזמורים שנתגלו בקומראן תוך התייחסות מיוחדת לתפקידיהם בחיים.
2. רכישת מיומנות בקריאת מגילות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להכיר את הקורפוס של התהלים והמזמורים שנתגלו בקומראן ואת המהדורות של המגילות.
2. לנתח את המזמורים בקורפוס המגילות תוך ניתוח שיבוצי המקרא בחיבורים החדשים.
3. להבחין בין טקסטים כיתתיים וטקסטים לא כיתתיים.
4. להשוות את המזמורים מימי הבית השני לתפילות ישראל.

דרישות נוכחות (%) :

80%

1. שיטת ההוראה בקורס: התלמידים יקראו ויפרשו את המזמור הנלמד תוך התייחסות לשיבוצים מקראיים ולקריאת החובה לאותו שבוע.
2. בנושאים מסוימים, המחקרים יחולקו בין התלמידים וכל תלמיד יציג עמדה מחקרית שונה על בסיס הקריאה.
3. המרצה תציג כל נושא ותנהל דיון כיתתי מסכם על ההשלכות של המזמורים והתפילות הנלמדים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. המזמורים במגילות מדבר יהודה - מיפוי הממצאים והשאלות המחקריות 29.10

2. מגילת התהלים ממערה 11 - בין מזמור "מקראי" למזמור "חיצוני" 5.11

מהדורת הטקסט:

Sanders, J., *The Psalms Scroll of Qumran Cave 11 (11QPsa), Discoveries in the Judaean Desert IV. Pages 5-6, 35-45. BS 1880 D53 S004*

חזון, אסתר, "מזמורי תהלים במגילות מדבר יהודה, "עולם התנ"ך, ספר תהלים ב', ערך גרשון גליל, תל-אביב, דודזון-אתי, 1995, עמ' 282-287. BS 1142.2 E5 1993; לסריקה

אשל, חנן, "מזמורים שאינם בנוסח המסורה המתועדים במגילות ספר תהילים שנמצאו בקומראן, מגילות קומראן: מבואות ומחקרים, ערך מ' קיסטר, ירושלים, יד בן-צבי, 2009, עמודים 209-224. (על קנא, קנד, בן-סירא נא, המזמור אסכטולוגי ממערה 4) BS 1881 M445 2009 + ספר אלקטרוני (1722271)

+הורביץ, אבי, בין לשון ללשון, ירושלים, ביאליק, 1972. עמודים 67-73, 79-107, 170-184. (רשות) PJ 4544 H68

3. רשימת חיבורי דוד וחתימת מגילת התהלים ממערה 11, תפקיד הרשימה ואופי המגילה 12.11

Sanders, *The Psalms Scroll* (DJD 4), 48-49, 91-93.

אשל, חנן, "מזמורים שאינם בנוסח המסורה", 209-212.

הרן, מנחם, "המגילה 11QPsa ובעית חיבורו של ספר תהילים, בתוך: שערי טלמון, ערכו ע' טוב ומ' פישבין, 1992 Lake Winona, עמודים 123-128*.

מזרחי, נועם, "רשימת חיבורי דוד, שבמגילת המזמורים מקומראן (11QPsa) כז 2-11 וזיקותיה לתיאורי דוד ושלחמה בספר מלכים ובספר דברי הימים, מגילות ה-ו (תשס"ח) 167-197. BS1881M42 2003

Goshen-Gottstein, Moshe, "The Psalms Scroll (11QPsa): A Problem of Canon and Text," *Textus* 5 (1986): 22-33. X5 + *Electronic journal*

+Flint, Peter, *The Dead Sea Psalms Scrolls and the Book of Psalms* (STDJ 17; Leiden, 1997), Pages 18-26, 148-149, 189-227. (BS 1882.3 P7 F56 1997 רשות)

4. מזמור קנה, השיר לבורא, ותפילות ישראל 19.11

Sanders, *The Psalms Scroll*, DJD IV, pages 45, 70-71; 47, 89-91.

אשל, חנן וקנדי-הראל, שלומית, "מזמור קנה - שיר אלף-ביתי מימי הבית השני על החזרה בתשובה, צפנת פענח: מחקרי לשון מוגשים לאלישע קימרון במלאות לו שישים וחמד שנה, ערכו ד' סיון, ד' תלשיר וח' כהן, אוניברסיטת בן-גוריון, תשס"ט, עמודים 29-51. PJ 2009 Z26 Q55 4514

חזון, אסתר, "דו-שיח עם המקרא במזמורים ובתפילות מקומראן, מגילות א (תשס"ג) 59-60, 63-66, והסיכום ב-70-68. BS 1881 M42 2003

וינפלד, משה, "עקבות של קדושת יוצר ופסוקי דזמרה במגילות קומראן ובספר בן-סירא", תרביץ מה (תשל"ו) 15-26. X5 + כתב עת אלקטרוני +להביא סידור תפילה רינת ישראל

5. שירי ציון והשיר לציון במגילות התהלים 3.12

Sanders, *The Psalms Scroll* (DJD 4), pages 43 and 86-89. BS 1880 D53 S004

אשל, "מזמורים שאינם בנוסח המסורה", 222-224.

קימרון אלישע, מגילות מדבר יהודה: החיבורים העבריים, כרך שני, ירושלים תשע"ג, עמ' 353,
357-356

Ulrich, Eugene, et al., "88. 4QPsf" in *Qumran Cave 4 XI: Psalms to Chronicles* (DJD 16), 2000, pages 85-88 and 96-106. BS 1880 D53 S016

קיסטר, מנחם, "ירושלים והמקדש בקומראן", בתוך מגילות קומראן: מבואות ומחקרים, עמ' 477-484 ו-496 (על השיר לציון ושיר בספר טוביה פרק 13). BS 1881 M445 2009+ ספר אלקטרוני

Morgenstern, Mathew, "The Apostrophe to Zion—A Philological and Structural Analysis," *Dead Sea Discoveries* 14 (2007): 178-198. (additional reading) X5 +
Electronic journal

6. מזמור קנד והתפילה לשלומו של המלך יונתן (4Q448) 10.12

Sanders, *The Psalms Scroll* (DJD 4), 39 and 64-70. BS 1880 D53 S004

Eshel, E. Eshel, H., Yardeni, A., "448. 4QApocryphal Psalm and Prayer" (DJD 11),
409-425. BS 1880 D53 S011 1998

אשל אסתר, אשל חנן, ירדני עדה, "חיבור מקומראן ובו קטע ממזמור קנ"ד ותפילה לשלומו של יונתן המלך וממלכתו, "תרביץ ס (תשנ"א) 295-317.

אשל חנן ואסתר, "התפילה לשלומה של יונתן המלך, מזמור קנד והפשר לישעיה, "תרביץ סז (תשנ"ח)
אלקטרוני עת כתב+ X 5 121-130.

פלוסר, דוד, "הערה לתפילה לשלמה של יונתן המלך, "תרביץ, סא (תשנ"ב) 297-300. X 5 +
אלקטרוני

קימרון, אלישע, "על הברכה ליונתן המלך, "תרביץ, סא (תשנ"ב) 565-567. X 5 + כתב עת אלקטרוני

Main, Emmanuelle, "For King Joshua or Against? The Use of the Bible in 4Q448," in *Biblical Perspectives: Early Use and Interpretation of the Bible in Light of the Dead Sea Scrolls* (ed. M. E. Stone and E. G. Chazon; STDJ 28; Brill: Leiden, 1998), 113-135.
BS 1881 M47 S001

7. קינות מקומראן וביקורת חברתית-פוליטית במגילות (תפילת יוסף, (4Q501, 4Q179) 17.12
קימרון אלישע, מגילות מדבר יהודה: החיבורים העבריים כרך שני, ירושלים, יד בן-צבי, 2013, עמ'
308-310.

Parry, Donald and Tov, Emanuel, *The Dead Sea Scrolls Reader (DSSR) Part 5 Poetic and Liturgical Texts*, (Leiden, 2004) 148-150, 510-513.

Berlin, Adele. "Quman Laments and the Study of Lament Literature," *Liturgical*

Perspectives: Proceedings of the Fifth International Symposium of the Orion Center
(ed. E. Chazon; Leiden, 2003), 1-17.

Horgan, Maurya, "A Lament over Jerusalem (4Q179)," *Journal of Semitic Studies* 18
(1973) 222-234.

8. שירי לחש ושירי הגנה מפני שדים - תה' צא, 11QapocPsalms, ושירי המשכיל 24.12

מהדורת הטקסט:

F. García Martínez et al., *Qumran Cave 11 II 11Q2-18, 11Q20-31 (DJD 23)* 185-205.
קימרון, מגילות מדבר יהודה כרך שני 316-329, 345-346.
אשל, אסתר, "האמונה בשדים", 306-308 (על מזמור צא), 270-283.
ניצן, בלהה, תפילת קומראן ושירתה, 165-170.
ניצן, בלהה, "שירי שבח 'לפחד ולבהל' רוחות רשע (511ק4 510ק4)", תרביץ 55 (תשמ"ה) 19-46.
תא שמע, ישראל, "הערות לשירי שבח מקומראן", תרביץ 55 (תשמ"ה) 440-442.
Eshel, Esther, "Apotropaic Prayers in the Second Temple Period," in *Liturgical Perspectives* (ed. Chazon), 69-88.

9. אוסף מזמורים לא-מקראיים והיחוס הפסודו-אפיגפי (4Q381, 4Q380) 31.12

קימרון, מגילות מדבר יהודה כרך שני, עמודים 330-343

Schuller, Eileen M., *Non-Canonical Psalms: A Pseudepigraphic Collection* (Atlanta, 1986), pages 21-38, 71-85, 94-104, 115-122, 128-162, 200-212, 215-221, 248-257
(&eq;text with commentary on 4Q381 1, 15, 24, 31, 33, 69, 76-67 4Q380 1).

+Schuller, "4QNon-Canonical Psalms A, B," *Qumran Cave 4 VI: Poetical and Liturgical Texts, Part 1* (DJD 11; ed. Eshel et al.; Oxford: Clarendon, 1998) 75-164.

חזון, "דו-שיח", עמודים 59-63.

רפפורט, אוריאל, "נספח ב" ו"נספח ג" לספר דניאל בתוך: עולם התנ"ך: דניאל, עזרא ונחמיה,
106-108.

"תפילת מנשה", בתוך: כהנא, אברהם, הספרים החיצוניים, כרך א.2, עמודים שלב-שלה.

William M. Schniedewind, "A Qumran Fragment of the Ancient 'Prayer of Manasseh,'" *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft* 108 (1996) 105-107.

10. ההודיות - השירה הכיתתית 7-14.1

מגילת ההודיות ממערה 1 (1QHodayota):

Stegemann, Hartmut with Schuller, Eileen, *1QHodayota with Incorporation of 1QHodayotb and 4QHodayota-f* (DJD 40; Oxford:2009), 49-53, 87-96, 118-143,
240-249.

ליכט, יעקב מגילת ההודיות, ירושלים, תשנ"ז, 27-51, 55-75, 160-169, 187-191 (הודיות א-ד, כ, כא, כה).

קימרון, מגילות מדבר יהודה כרך ראשון, 59-62, 65, 68-71, 88-91, 102-105.

שולר, איילין, "מגילת ההודיות, בתוך: מגילות קומראן: מבואות ומחקרים כרך ראשון 261-273.

Chazon, Esther G., "Liturgical Function in the Cave 1 Hodayot Collection," *Qumran Cave 1 Revisited: Proceedings of the Sixth Meeting of the IOQS, Ljubljana 2007* (ed. D. Parry, D. Falk, S. Metso, & E. Tigchelaar; STDJ 91; Leiden: Brill, 2010), 135-150.

Chazon, Esther G. "Lowly to Lofty: The Hodayot's Use of Liturgical Traditions to Shape Sectarian Identity and Religious Experience," *Revue de Qumran* 101 (2013): 3-19.

מגילות של הודיות ממערה 4 (4Q427-432, 471b בתוך: *Qumran Cave 4 XX Poetic and Liturgical Texts, Part 2* (DJD 19; ed. E. Chazon et al.; Oxford, 1999) pages 69-157, 199-207, 421-432.

Collins, John, "A Thrice-Told Hymn;" Dimant, Devorah, "A Synoptic Comparison of Parallel Sections in 4Q427 7, 4Q491 11, 4Q471B," *Jewish Quarterly Review* 85 (1994): 151-161.

Wise, M. O., "באליים כמוני מי" A Study of 4Q491c, 4Q471b, 4Q427 7 and 1QHA 25:35-26:10," *Dead Sea Discoveries* 7 (2000) 173-219 (especially 173-182, 213-219).

חומר חובה לקריאה:

1. המזמורים במגילות מדבר יהודה - מיפוי הממצאים והשאלות המחקריות 29.10
2. מגילת התהלים ממערה 11 - בין מזמור "מקראי" למזמור "חיצוני" 5.11
מהדורת הטקסט:

Sanders, J., *The Psalms Scroll of Qumran Cave 11 (11QPsa), Discoveries in the Judaean Desert IV. Pages 5-6, 35-45. BS 1880 D53 S004*

חזון, אסתר, "מזמורי תהלים במגילות מדבר יהודה," עולם התנ"ך, ספר תהלים ב', ערך גרשון גליל, תל-אביב, דודזון-אתי, 1995, עמ' 282-287. BS 1142.2 E5 1993; לסריקה

אשל, חנן, "מזמורים שאינם בנוסח המסורה המתועדים במגילות ספר תהלים שנמצאו בקומראן," מגילות קומראן: מבואות ומחקרים, ערך מ' קיסטר, ירושלים, יד בן-צבי, 2009, עמודים 209-224. (על קנא, קנד, בן-סירא נא, המזמור אסכטולוגי ממערה 4) BS 1881 M445 2009 + ספר אלקטרוני (1722271)

+הורביץ, אבי, בין לשון ללשון, ירושלים, ביאליק, 1972. עמודים 67-73, 79-107, 170-184. (רשות)
PJ 4544 H68

3. רשימת חיבורי דוד וחתימת מגילת התהלים ממערה 11, תפקיד הרשימה ואופי המגילה 12.11

Sanders, *The Psalms Scroll* (DJD 4), 48-49, 91-93.

אשל, חנן, "מזמורים שאינם בנוסח המסורה", 209-212.

הרן, מנחם, "המגילה 11QPsa ובעית חיבורו של ספר תהילים", בתוך: שערי טלמון, ערכו ע' טוב ומ' פישביין, 1992 Lake Winona, עמודים 123-128*.

מזרחי, נועם, "רשימת 'חיבורי דוד, שבמגילת המזמורים מקומראן (11QPsa) כז 2-11 וזיקותיה לתיאורי דוד ושלחמה בספר מלכים ובספר דברי הימים", מגילות ה-ו (תשס"ח) 167-197.
BS1881M42 2003

Goshen-Gottstein, Moshe, "The Psalms Scroll (11QPsa): A Problem of Canon and Text," *Textus* 5 (1986): 22-33. X5 + Electronic journal

+Flint, Peter, *The Dead Sea Psalms Scrolls and the Book of Psalms* (STDJ 17; Leiden, 1997), Pages 18-26, 148-149, 189-227. (BS 1882.3 P7 F56 1997 רשות)

4. מזמור קנה, השיר לבורא, ותפילות ישראל 19.11

Sanders, *The Psalms Scroll*, DJD IV, pages 45, 70-71; 47, 89-91.

אשל, חנן וקנדי-הראל, שלומית, "מזמור קנה - שיר אלף-ביתי מימי הבית השני על החזרה בתשובה", צפנת פענח: מחקרי לשון מוגשים לאלישע קימרון במלאות לו שישים וחמד שנה, ערכו ד' סיון, ד' תלשיר וח' כהן, אוניברסיטת בן-גוריון, תשס"ט, עמודים 29-51. 2009 Z26 Q55 4514 PJ

חזון, אסתר, "דו-שיח עם המקרא במזמורים ובתפילות מקומראן", מגילות א (תשס"ג) 59-60, 63-66, והסיכום ב-68-70. 2003 M42 1881 BS

וינפלד, משה, "עקבות של קדושת יוצר ופסוקי דזמרה במגילות קומראן ובספר בן-סירא", תרביץ מה (תשל"ו) 15-26. X5 + כתב עת אלקטרוני +להביא סידור תפילה רינת ישראל

5. שירי ציון והשיר לציון במגילות התהלים 3.12

Sanders, *The Psalms Scroll* (DJD 4), pages 43 and 86-89. BS 1880 D53 S004

אשל, "מזמורים שאינם בנוסח המסורה", 222-224.

קימרון אלישע, מגילות מדבר יהודה: החיבורים העבריים, כרך שני, ירושלים תשע"ג, עמ' 353, 357-356

Ulrich, Eugene, et al., "88. 4QPsf" in *Qumran Cave 4 XI: Psalms to Chronicles* (DJD 16), 2000, pages 85-88 and 96-106. BS 1880 D53 S016

קיסטר, מנחם, "ירושלים והמקדש בקומראן", בתוך מגילות קומראן: מבואות ומחקרים, עמ' 477-484 ו-496 (על השיר לציון ושיר בספר טוביה פרק 13). BS 1881 M445 2009+ספר אלקטרוני

Morgenstern, Mathew, "The Apostrophe to Zion—A Philological and Structural Analysis," *Dead Sea Discoveries* 14 (2007): 178-198. (additional reading) X5 + Electronic journal

6. מזמור קנד והתפילה לשלומו של המלך יונתן (4Q448) 10.12

Sanders, *The Psalms Scroll* (DJD 4), 39 and 64-70. BS 1880 D53 S004

Eshel, E. Eshel, H., Yardeni, A., "448. 4QApocryphal Psalm and Prayer" (DJD 11), 409-425. BS 1880 D53 S011 1998

אשל אסתר, אשל חנן, ירדני עדה, "חיבור מקומראן ובו קטע ממזמור קנ"ד ותפילה לשלומו של יונתן המלך וממלכתו, "תרביץ ס (תשנ"א) 295-317.

אשל חנן ואסתר, "התפילה לשלומה של יונתן המלך, מזמור קנד והפשר לישעיה, "תרביץ סז (תשנ"ח) אלקטרוני עת כתב+ X 5 121-130.

פלוסר, דוד, "הערה לתפילה לשלמה של יונתן המלך, "תרביץ, סא (תשנ"ב) 297-300. X 5 + אלקטרוני

קימרון, אלישע, "על הברכה ליונתן המלך, "תרביץ, סא (תשנ"ב) 565-567. X 5 + כתב עת אלקטרוני

Main, Emmanuelle, "For King Joshua or Against? The Use of the Bible in 4Q448," in *Biblical Perspectives: Early Use and Interpretation of the Bible in Light of the Dead Sea Scrolls* (ed. M. E. Stone and E. G. Chazon; STDJ 28; Brill: Leiden, 1998), 113-135. BS 1881 M47 S001

7. קינות מקומראן וביקורת חברתית-פוליטית במגילות (תפילת יוסף, (4Q501, 4Q179) 17.12 קימרון אלישע, מגילות מדבר יהודה: החיבורים העבריים כרך שני, ירושלים, יד בן-צבי, 2013, עמ' 308-310.

Parry, Donald and Tov, Emanuel, *The Dead Sea Scrolls Reader* (DSSR) Part 5 Poetic and Liturgical Texts, (Leiden, 2004) 148-150, 510-513.

Berlin, Adele. "Quman Laments and the Study of Lament Literature," *Liturgical Perspectives: Proceedings of the Fifth International Symposium of the Orion Center* (ed. E. Chazon; Leiden, 2003), 1-17.

Horgan, Mauyra, "A Lament over Jerusalem (4Q179)," *Journal of Semitic Studies* 18

(1973) 222-234.

8. שירי לחש ושירי הגנה מפני שדים - תה' צא, 11QapocPsalms, ושירי המשכיל 24.12

מהדורת הטקסט:

F. García Martínez et al., *Qumran Cave 11 II 11Q2-18, 11Q20-31 (DJD 23) 185-205*.
קימרון, מגילות מדבר יהודה כרך שני 345-346, 316-329.
אשל, אסתר, "האמונה בשדים", 306-308 (על מזמור צא), 270-283.
ניצן, בלהה, תפילת קומראן ושירתה, 165-170.
ניצן, בלהה, "שירי שבח 'לפחד ולבהל' רוחות רשע (511ק4 510ק4)", תרביץ 55 (תשמ"ה) 19-46.
תא שמע, ישראל, "הערות לשירי שבח מקומראן", תרביץ 55 (תשמ"ה) 440-442.
Eshel, Esther, "Apotropaic Prayers in the Second Temple Period," in *Liturgical Perspectives* (ed. Chazon), 69-88.

9. אוסף מזמורים לא-מקראיים והיחוס הפסודו-אפיגפי (4Q381, 4Q380) 31.12

קימרון, מגילות מדבר יהודה כרך שני, עמודים 330-343

Schuller, Eileen M., *Non-Canonical Psalms: A Pseudepigraphic Collection* (Atlanta, 1986), pages 21-38, 71-85, 94-104, 115-122, 128-162, 200-212, 215-221, 248-257 (& text with commentary on 4Q381 1, 15, 24, 31, 33, 69, 76-67 4Q380 1).

+Schuller, "4QNon-Canonical Psalms A, B," *Qumran Cave 4 VI: Poetical and Liturgical Texts, Part 1* (DJD 11; ed. Eshel et al.; Oxford: Clarendon, 1998) 75-164.

חזון, "דו-שיח", עמודים 59-63.

רפפורט, אוריאל, "נספח ב" ו"נספח ג" לספר דניאל בתוך: עולם התנ"ך: דניאל, עזרא ונחמיה, 106-108.

"תפילת מנשה", בתוך: כהנא, אברהם, הספרים החיצוניים, כרך א.2, עמודים שלב-שלה.

William M. Schniedewind, "A Qumran Fragment of the Ancient 'Prayer of Manasseh,'" *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft* 108 (1996) 105-107.

10. ההודיות - השירה הכיתתית 7-14.1

מגילת ההודיות ממערה 1 (1QHodayota):

Stegemann, Hartmut with Schuller, Eileen, *1QHodayota with Incorporation of 1QHodayotb and 4QHodayota-f* (DJD 40; Oxford:2009), 49-53, 87-96, 118-143, 240-249.

ליכט, יעקב מגילת ההודיות, ירושלים, תשנ"ז, 27-51, 55-75, 160-169, 187-191 (הודיות א-ד, כ, כא, כה).

קימרון, מגילות מדבר יהודה כרך ראשון, 59-62, 65, 68-71, 88-91, 102-105.

שולר, איילין, "מגילת ההודיות, בתוך: מגילות קומראן: מבואות ומחקרים כרך ראשון 261-273.

Chazon, Esther G., "Liturgical Function in the Cave 1 Hodayot Collection," *Qumran Cave 1 Revisited: Proceedings of the Sixth Meeting of the IOQS, Ljubljana 2007* (ed. D. Parry, D. Falk, S. Metso, & E. Tigchelaar; STDJ 91; Leiden: Brill, 2010), 135-150.

Chazon, Esther G. "Lowly to Lofty: The Hodayot's Use of Liturgical Traditions to Shape Sectarian Identity and Religious Experience," *Revue de Qumran* 101 (2013): 3-19.

מגילות של הודיות ממערה 4 (4Q427-432, 4Q471b בתוך: *Qumran Cave 4 XX Poetic and Liturgical Texts, Part 2* (DJD 19; ed. E. Chazon et al.; Oxford, 1999) pages 69-157, 199-207, 421-432.

Collins, John, "A Thrice-Told Hymn;" Dimant, Devorah, "A Synoptic Comparison of Parallel Sections in 4Q427 7, 4Q491 11, 4Q471B," *Jewish Quarterly Review* 85 (1994): 151-161.

Wise, M. O., "באליים כמוני מי" A Study of 4Q491c, 4Q471b, 4Q427 7 and 1QHA 25:35-26:10," *Dead Sea Discoveries* 7 (2000) 173-219 (especially 173-182, 213-219).

חומר לקריאה נוספת:

Research tools:

Tov, E., *The Texts from the Judaean Desert - Indices and An Introduction to the Discoveries in the Judaean Desert Series* (DJD 39) Lists B & C.

Abegg, *The Dead Sea Scrolls Concordance* (2 volumes; Leiden, 2003).

Accordance Database Software.

Orion Center for the Study of the Dead Sea Scrolls on-line searchable Bibliography. *The Orion Center Bibliography of the Dead Sea Scrolls*). <http://orion.mssc.huji.ac.il>.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 20 %

הגשת עבודה 0 %

הגשת תרגילים 80 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: